

“Van oude mensen, de dingen die blijven...: ”

In de serie ‘Van oude mensen, de dingen die blijven...’ vertellen mensen over een dierbaar voorwerp met een verhaal. Kim Coppes luistert geboeid en stelt vragen.

De 96-jarige Johannes Gerardus Elfrink, Jan, woont in Silvolde, richting Winterswijk. Hij en ik hebben binnen de kortste keren samen de slappe lach. Soms verdwijnen zijn woorden haast in die lach. Hij glundert doorlopend. Als we even niet praten zingt hij. Ik hoef hem eigenlijk niet veel te vragen, hij vertelt en vertelt en vertelt:

Ik ben een beetje doof, maar niet zo heel erg hoor. De mooie dingen hoor ik wèl! (schaterlach) Ach ja, mijn vlinders. Daar heb ik al vaak over verteld, op scholen en voor de vereniging van plattelandsvrouwen (meneer barst weer uit in een schaterlach en ik ook, want zelden hoor je die zo aanstekelijk). Ik was zo goed in het preken dat ze dachten dat ik dominee was, hahaha.

Waar kwam de liefde voor vlinders vandaan?

Wij woonden tussen de bomen in het bos.

Ïn het bos.

Waar was dat?

In Babberich.

O?

Dat kent u toch wel. Hahaaaa. Nee? Nog net in Nederland ligt dat, 300 meter van de grens. Dat bos was eigendom van een kasteel, dat heet Halsaf. Ja, die naam komt door een sage. Dat hebben al die kastelen hè, sages. Kort gezegd: zeven rovers die het kasteel binnen wilden, zeven, terwijl de poort dicht bleef. En die hielden aan, die hielden aan, en ze beurden de poort op. Toen hoorde je die huishoudster uit het kasteel: “As u binnen durft te komen, slaat ik u de kop af!” De eerste kwam binnen: boem, ze sloeg hem zijn kop eraf. De tweede kwam binnen. Goed: Zeven jagers kop d’raf. “Kom eens kijken,” vroeg zij haar meneer, “ik heb iets doms gedaan geloof ik.” Vroeg de graaf haar: “Wat hebt u nou gedaan?” Die schrok van al die koppen. “Ja” zei ze, “zo is’t nou eenmaal beurt...” “O”, zei de graaf toen, “dan noem ik mijn huis Hals Af.” En zo is het gekomen

Vlinders vangen”

(komt niet meer bij van het lachen).

Ik heb er twintig jaar mogen wonen. Ik woonde altijd onder het bos, ze kenden ons. En ik wilde graag gaan trouwen. En toen zei die meneer: kom dan bij ons op het kasteel wonen!

Ik was meubelmaker en soms moest ik naar de raad van zeven, of naar een commissie en dan zat mijn vrouw alleen in het kasteel daar. Maar het spookte daar hè.

O ja?

Echt. Dus ze wilde dat niet meer, alleen zijn daar. Ja dat gebeurt hier ook hoor, in huis, hier is ook een man dood gegaan en die komt ook `s avonds altijd efkes. Dan zeg ik: hé joh, ik kan je niet verstaan! Ik ben doof! Kun je wat harder praten?

Ja, want dan zeggen ze niks meer. Spoken zeggen helemaal niks, die maken alleen maar lawaai namelijk.

Dus dan zijn ze stil. Hahaha.

Handig te weten!

Ja, ze zeggen over mij: die kerel kan mooi vertellen.

En het mooiste is: 't is allemaal waar!

Na thee en stroopwafels beklimmen wij de steile trap naar zijn zolder vol vlinders.

De vlinders, waar kwamen die nou vandaan?

Dat was eigenlijk niet eens de bedoeling. Ja, mijn broer was altijd aan het tekenen en schilderen. Heel goed ook, hij heeft behoorlijk wat prijzen gewonnen. Ik en mijn andere broer konden ook aardig tekenen. Dus drie tekenaars die woonden in het bos. En één broer wilde graag een herbarium maken, planten. Die tekenden we dan. Want daar waren zoveel soorten grond in dat bos, dus ook heel veel soorten planten. En als je veel soorten planten hebt komen er natuurlijk ook heel veel soorten vlinders. En in het blaadje van de

padvinderij stond een artikel over hoe je vlinders moest verzamelen. Toen zeiden we tegen elkaar: dat kunnen wij toch ook best! Heel erg mooi, hahaha! Dus we hebben ze gevangen. Een hele hoop. Wij wilden er altijd één per soort bewaren. Als we er vijf zagen, mochten we er een vangen. Da's genoeg. Maar een onderwijzer uit het dorp bracht ons naar een heel wetenschappelijke man in Amsterdam die dat ook deed, vlinders verzamelen. Die man had kasten vol! Honderden van één soort! Hij zei: een vlinder leeft toch maar een paar dagen. Kun je gerust vangen.

Dus wij ook meer vangen. En rupsen zoeken.

Ja die vang je met een paraplu! Onder de boom ermee en schudden. En die kweek je in een kast. Zoveel vlinders kwamen er, ik wist niet meer waar ik ermee naar toe moest!

Wat vond u nou zo mooi aan de vlinders?

De prachtige kleuren. Ja. O, schilderijen. Schilderijen maakte mijn broer van die kleuren.

Was uw vrouw er ook vanaf het begin van die vlinderverzameling bij?

Ja, ze was er. Nog niet getrouwd, maar we kenden elkaar vanaf 12 jaar. Er was een mandolineclub opgericht, voor jongens en meisjes. En zij was daar.

Maar zij woonde in een boerderijke waar het nogal vochtig was en een mandoline moet droog blijven. Zei de pater: "je gaat maar naar Jan Elfrink, die zal wel zien of hij hem kan maken." Ja en toen hebben we elkaar leren kennen natuurlijk! Haaaahahaha!

Wat goed! Vond u haar meteen al leuk?

Meneer Elfrink brult bijna:

Ja natuurlijk!! Dat was een van de mooiste meiden van Babberich! Zij kon heel goed dansen en ik ook, dat ging mooi.

Wat vond zij van uw vlinderverzameling?

Och, aardig, maar verder niks. Och, maar ik heb op heel veel plekken wel waardering voor de vlinders gevonden hoor.

Hoe lang is uw vrouw er al niet meer?

Tien jaar. Ze kreeg een beroerte. Zo onverwacht. Zij zat in alle verenigingen, werd overal

gevraagd. Ze kon gymnastieken jongen, jé! Beste penningmeester die er was, bij haar bleven er altijd zes flessen over als alles geteld was, konden we nog een feestje bouwen. Ze ging mee op alle kampen, wel drie keer per jaar.

Dus dat had u niet zien aankomen.

Helemaal niet. Of misschien op het allerlaatst? Ze zei over een kamp: "Jan, ik geloof dat ik toch niet meer mee ga." Dat was in augustus. Begin oktober kreeg ze een beroerte.

Ze kende me niet meer. Ze zei tegen de zuster dat ik nooit kwam. Maar ik kwam alle dagen... Jammer... Hei je nog meer vragen, hahaha?

U mist haar.

Och man. Ik sta er mee op en ga er mee naar bed. Altijd plezierig mee geweest. Prachtig mooi en dan gaat het weg... ach. Zo is het leven.

U kreeg vier kinderen met uw vrouw.

Drie meidjes en een jongen! Toen zei mijn vrouw: "Nou is't zat." Ze heeft ze ook netjes opgevoed, allemaal goed gelukt. Ze hebben ook allemaal kinderen. Kijk, dat hebben de achterkleinkinderen gemaakt.

Hij toont me een prachtig schilderij met vlinders en de namen van de achterkleinkinderen erbij.

Ja, ik kan hun namen ook niet allemaal onthouden, ze hebben zulke rare namen tegenwoordig hahahaha.

Meneer Elfrink toont me een heleboel vlinders, grote, kleine, mat- en felgekleurde. Vertelt me hun naam, soort en natuurlijk een verhaal bij iedere naam.

Naar wie gaan de vlinders als u er straks over dertig jaar niet meer bent?

Naar niemand, heeft niemand om gevraagd, maar dat geeft niks. Hahahahaa!

Hij meent het. We nemen afscheid. Opgeladen door zijn levenslust en pret verlaat ik zijn huis vol vlinders en verhalen.